

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

Факультет соціальних комунікацій

Кафедра інформаційної, бібліотечної та архівної справи

Дипломна робота

на тему

**Бібліотечне обслуговування віддаленого користувача бібліотеки:
сучасний стан та перспективи розвитку**

Виконала:
магістр 2 курсу
заочного відділення
напряму підготовки
6.020102 Книгознавство,
бібліотекознавство і бібліографія
Козікова К. Ю.

Керівник:
Давидова І.О.,
д-р наук із соц. комунікацій,
професор

Рецензент:
Пасмор Н. П., к.соц.ком.,
директор бібліотеки Національного
юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

Харків – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ОБСЛУГОВУВАННІ ВІДДАЛЕНОГО КОРИСТУВАЧА ЯК РЕЗУЛЬТАТ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	
1.1. ДИСТАНЦІЙНЕ БІБЛІОТЕЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ: СУТНІСТЬ І КЛАСИФІКАЦІЯ	9
1.2. ЕВОЛЮЦІЯ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ В ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА	20
РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ ФОРМИ ДИСТАНТНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ БІБЛІОТЕК	
2.1. МОБІЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОСУВАННЯ У ВІРТУАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ	32
2.2. БІБЛІОТЕКИ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ ТА БІБЛІОТЕЧНІ БЛОГИ ЯК ЗАСІБ ДОНЕСЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ДО ВІДДАЛЕНОГО КОРИСТУВАЧА	35
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ОБСЛУГОВУВАННЯ ВІДДАЛЕНОГО КОРИСТУВАЧА В БІБЛІОТЕКАХ УКРАЇНИ	
3.1. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДИСТАНТНИХ ФОРМ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ	40
3.2. ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОТЕЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ВІДДАЛЕНОГО КОРИСТУВАЧА У НАУКОВІЙ БІБЛІОТЕЦІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЮРИДИЧНОЇ АКАДЕМІЇ ІМ. ЯРОСЛАВА МУДРОГО	53
ВИСНОВКИ	62
ДОДАТКИ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	70

ВСТУП

Актуальність теми. Діяльність бібліотеки відображає соціальні та економічні зміни, що відбуваються в суспільстві. Руйнування єдиного інформаційного простору, низький рівень державного фінансування, різке зростання цін на друковані видання і, активний розвиток електронних каналів комунікації та друкованих засобів масової інформації призвели до необхідності змін в роботі бібліотек, переорієнтації їх діяльності на формування нового цифрового інформаційно-комунікаційного середовища, спрямованого на задоволення інформаційних потреб користувачів.

Тому за сучасних умов стає актуальною нова парадигма бібліотечного обслуговування, яка базується на електронному представленні найрізноманітнішої документної інформації, що тиражується в необмеженій кількості та надається через глобальні комп'ютерні мережі, незалежно від часу і місцезнаходження користувача. Прискорення темпів створення документної інформації, удосконалення засобів її збереження і передачі, зміна принципів взаємодії людей (бібліотекар — користувач) в процесі обміну цією інформацією призвели до виникнення двох органічно поєднаних нових складових — відповідної телекомунікаційної структури і інформаційних ресурсів.

Необхідність всебічного інформаційного забезпечення громадських процесів як найважливіше завдання сучасної бібліотечної інформаційно-комунікаційної діяльності, сприяє активному впровадженню інновацій у галузь бібліотечно-інформаційної діяльності. Щоб досягти цілей бібліотека активно генерує інновації та розпочинає їх впроваджувати в усі технологічні процеси, спрямовані на підвищення рівня інформаційного сервісу. Свої зусилля бібліотека також спрямовує на удосконалення та координацію системи управління, існуючі інструменти і механізми задоволення інформаційних потреб і запитів користувачів, на пошук нових

форм, видів і методів обслуговування, створення нових видів інформаційних продуктів і впровадження інформаційних послуг, а також на формування цифрових інформаційних ресурсів.

Об'єкт дипломної роботи – бібліотечне обслуговування віддаленого користувача.

Предметом дипломного дослідження є сучасний стан та перспективи розвитку бібліотечного обслуговування віддаленого користувача в бібліотеках України.

Мета дипломної роботи – аналіз стану та перспектив розвитку бібліотечного обслуговування віддаленого користувача в книгозбірнях України.

Завдання дипломної роботи:

1. Розглянути трансформаційні процеси в обслуговуванні віддаленого користувача як результат розвитку інформаційних технологій.
2. Охарактеризувати основні форми дистантного обслуговування користувачів бібліотек.
3. Проаналізувати бібліотечні послуги, що надаються бібліотеками України в електронному середовищі.
4. Визначити основні напрями та перспективи розвитку дистантних форм обслуговування у бібліотеках.
5. Висвітлити сучасні тенденції в інформаційно-бібліотечному обслуговуванні віддаленого користувача (на прикладі **Наукової бібліотеки Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого**)

Бібліотечну діяльність, результатом якої є надання бібліотечних послуг, нині необхідно розглядати у контексті змін соціальної ролі і філософії бібліотечного обслуговування під впливом сучасних соціальних, економічних, культурних обставин. Цей аспект досліджено у монографіях проф. Т.Новальської, М. Дворкіної та Ю. Мелентьєвої [1; 2]. У цьому випадку М. Дворкіна аналізує появу нових користувачів, нові бібліотечні

послуги та форми. Зокрема, автор розкриває зміни в технології та організації бібліотечного обслуговування, а також комунікації користувачів та бібліотекаря протягом усього циклу бібліотечного обслуговування.

Теоретичним питанням бібліотечного обслуговування присвячено роботи В. Брежнєвої та В. Мінкіної, Н. Каліберди, В. Ярощук [3; 4; 5; 6], в яких дистантне обслуговування визначається в якості перспективної форми діяльності бібліотек у новітньому інформаційному середовищі, що виникає.

Дослідження робіт, пов'язаних з перспективами розвитку електронних бібліотек та інформаційних ресурсів у країні здійснюють А. Чекмарьов, Л. Костенко, О. Пашкова, І. Давидова, Л. Філіпова, Г. Шемаєва. Здійсненню віртуального довідково-інформаційного обслуговування приділяли увагу в своїх роботах такі дослідники, як М. Самохіна, О. Жабко [7; 8; 9].

Розгорнутий аналіз інформаційних продуктів та послуг, і бібліотечних як їхньої складової, їхній зміст, класифікацію, застосування, тенденції розвитку, вільний доступ до інформації, бібліотечно-інформаційний сервіс на сучасному етапі поданий у роботах І. Давидової, О. Мар'їної, Л. Філіпової та статті С. Дригайла «Бібліотечно-інформаційні продукти і послуги для користувачів наукових бібліотек» [11].

Актуальні проблеми комплектування та обслуговування електронними документами всебічно висвітлено у однойменній праці О. Єлісіної [12]. Автор особливу увагу приділяє комплектуванню електронними ресурсами та організації обслуговування користувачів у бібліотеках, пропонує найбільш повну видову структуру електронних послуг сучасної бібліотеки.

Наукові дослідження Т. Павлуші, А. Чекмарьова присвячені формуванню національної електронної бібліотеки, яка пов'язана з перспективами розвитку електронних бібліотечних та інформаційних

ресурсів країни. В роботах І. Давидової, Н. Зіновієвої та Л. Філіпової аналізується стан бібліографічних систем та баз даних у сучасних інформаційних та комп'ютерних середовищах [7; 10; 4].

В Україні експерти Національної бібліотеки України (НБУ) імені В. І. Вернадського активно розробляли питання забезпечення потреб користувачів дистанційно. У роботі підкреслюються всі аспекти проблеми віддаленого обслуговування, а саме процес удосконалення послуг користувачів бібліотеки із впровадженням електронних технологій В. Горового, Л. Костенка [13; 14].

Здійсненню віртуального довідково-інформаційного обслуговування приділяли увагу в своїх роботах такі дослідники, як І. Багрова, І. Міхнова, А. Пурник, М. Самохіна, О. Жабко [15; 16; 8; 9].

Різні аспекти функціонування МБА та сервісу електронної доставки документів та їх ролі у реалізації бібліотекою своїх функцій із забезпечення ефективного обслуговування користувачів висвітлено в дослідженнях О. Кудрової, В. Глухова, Є. Дементьєвої, Р. Усманова, Л. Симонової, І. Красильнікової. Важливим напрямом інформаційного сервісу виступає електронна доставка документів, в яка базується на традиційних технологіях міжбібліотечного абонементу. Цей аспект висвітлюється у роботах В. Глухова і О. Лаврік, О. Баркової [17; 18].

Окремі питання дистантних форм обслуговування на основі АБІС розглянуто в публікаціях дослідників Р. Гіляревського, Т. Єршової, Я. Шрайберга, які особливу увагу приділяли мережевій інтеграції інформаційних ресурсів бібліотек [19; 20; 21].

НБУ ім. В.І. Вернадського активно розробляє питання забезпечення вимог користувачів на базі дистанційних технологій. Співробітниками бібліотеки активно досліджуються такі аспекти віддаленого обслуговування, як мобільні бібліотеки, питання просування бібліотек у інформаційному просторі, соціальні мережі. Особливо активно ці питання обговорюються в роботах В. Медведєвої, О. Ісаєнка, В. Бондаренко [22;

5;23-25; 15]. Питання формування, упорядкування та управління бібліотечними інформаційними ресурсами НБУ імені В. І. Вернадського засобами АБІС «ІРБІС» розглянуто в працях К. Лобузінної [26–28].

В контексті постійного вдосконалення сучасних технологій електронного зв'язку, для висновків стосовно перспектив розвитку дистантних форм обслуговування бібліотечних користувачів корисними виявились результати досліджень О. Ісаєнка та О. Волохіна щодо розвитку інноваційних технологій інформаційного обслуговування в бібліотеках [29].

Методи дипломної роботи: В процесі виконання дипломної роботи було застосовано комплекс наукових та спеціальних методів. Методи аналізу та синтезу, порівняння, узагальнення, логічний було обрано для виявлення стану та перспектив розвитку бібліотечного обслуговування віддаленого користувача в книгозбірнях України; розкриття дистантних послуг, що надаються бібліотеками України; визначення сучасних тенденції розвитку інформаційних послуг віддаленого користувача. Аналіз діяльності Наукової бібліотеки Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого здійснено на основі аналізу веб-сайту бібліотеки, управлінської документації та статистичних показників діяльності.

Структура дипломної роботи. Структура дослідження зумовлена його метою та завданнями, логікою викладу матеріалу і складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаних джерел.

У *вступі* обґрунтовано актуальність роботи, визначено мету, об'єкт і предмет, завдання, подано огляд джерел за темою, накреслено методи дослідження.

У *першому розділі* розглянуто трансформаційні процеси в обслуговуванні віддаленого користувача як результат розвитку інформаційних технологій; охарактеризовані основні форми дистантного обслуговування користувачів бібліотек.

У другому розділі розглянуто способи просування бібліотеки у віртуальному просторі та засіб донесення інформації до віддаленого користувача.

У третьому розділі проаналізовано дистантні послуги, що надаються бібліотеками України; висвітлені сучасні тенденції розвитку інформаційних послуг віддаленого користувача на прикладі Наукової бібліотеки Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого

У висновках містяться результати проведеного дослідження.

Список використаних джерел складає 55 найменування.

Ключові слова: дистантні форми, бібліотека, інформаційні технології, віддалені користувачі, МБА, ЕДД, електронні бібліотеки.

Додаток А

Перелік інформаційних продуктів і послуг, що надаються бібліотеками і службами інформації

Асортиментні групи	Види інформаційних продуктів і послуг
1	2
1. Інформаційні продукти і послуги, що надаються в результаті документального обслуговування	Адресні довідки: <ul style="list-style-type: none"> • надання на тимчасове користування (на абонементі чи в читальній залі) документів із фонду; • надання в постійне користування (скачування) документів із повнотекстових БД. • Електронна доставка документів. МБА
2. Інформаційні продукти і послуги, що надаються в результаті бібліографічного обслуговування	Усні довідки: <ul style="list-style-type: none"> • на уточнення бібліографічного опису; • тематичні; Бібліографічні посібники (покажчики, списки літератури, БД): <ul style="list-style-type: none"> • тематичні і проблемно-тематичні; • нових надходжень; • бібліографічні, праць, організацій, краєзнавчі тематичні підбірки; • бібліографічні і реферативні

	<p>огляди;</p> <ul style="list-style-type: none"> • списки літератури, що цитувалась ВРІ (вибіркове розповсюдження інформації).
<p>3. Інформаційні продукти і послуги, що надаються в результаті фактографічного обслуговування</p>	<p>Фактографічні довідки, фактографічні БД, довідники, досьє (адресно-фірмові, біографічні, цінові бізнес-довідки, прес-кліппінг (дайджести), рухомий рядок, персональні газети).</p>
<p>4. Комплексні інформаційні заходи</p>	<p>Виставки. Презентації. Ярмарки. Бізнес-семінари. Конференції.</p>

Додаток Б

Інформаційно-довідковий сервіс «Онлайн довідка» (через чат, скайп)

Наукова бібліотека НЮУ ім. Ярослава Мудрого

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

Веб Мессенджер - Google Chrome

library.nlu.edu.ua/webim/client.php?locale=ua&style=default&url=http%3A//ek.nlu

Веб Мессенджер

Допомога у здійсненні правильного пошуку в **Електронному каталозі**, формуванні запиту та оформленні замовлення.

Для отримання відповіді, заповніть, будь ласка, форму та натисніть "розпочати діалог"

Ваше ім'я:

Розпочати діалог

Надано: mibew.org

Закрити

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дворкина М. Я. Библиотечное обслуживание: новая реальность : лекции / М.Я. Дворкина ; Моск. гос. ун-т культуры и искусств / М. Я. Дворкина. Москва : Издательство МГУКИ : ИПО "Профиздат", 2000. 45 с. (Современная библиотека ; вып. 2).
2. Мелентьева Ю. П. Библиотечное обслуживание : учебник Ю. П. Мелентьева. Москва : ФАИР, 2006. 251, [1] с. (Специальный издательский проект для библиотек).
3. Брежнева В. В. Информационное обслуживание: продукты и услуги, предоставляемые библиотеками и службами информации предприятий : учеб.-практ. пособие В. В. Брежнева, В. А. Минкина ; С.-Петербург. гос. ун-т культуры и искусств. Санкт-Петербург. : Профессия, 2004. 303 с. (Библиотека).
4. Справочник библиографа: науч. ред.: А. Н. Ванеев, В. А. Минкина. 3-е изд. Санкт-Петербург. : Профессия, 2006. 592 с. (Библиотека).
5. Ісаєнко О. Комплексне інформаційне обслуговування віддалених користувачів НБУВ: концепція, регламентувальна документація О. Ісаєнко, Н. Каліберда Вісн. кн. палати. 2012. № 11. С. 16-20.
6. Шрайберг Я. Л. Электронная информация, библиотеки и общество: что нам ждёт от нового десятилетия информационного века: ежегод. докл. конф. «Крым» / Я. Л. Шрайберг. Судак, Москва : ГПНТБ России, 2011. 80 с.
7. Чекмарьов А. О. Національна система електронних бібліотек А. О. Чекмарьов, Л. Й. Костенко, Т. П. Павлуша ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 1998. 50 с.

8. Рибальченко О. Використання програмного забезпечення для формування єдиного інформаційного простору в бібліотеці / О. Рибальченко // Бібл. форум України. 2013. № 2. С. 8-10.

9. Жабко Е. Д. Справочно-библиографическое обслуживание в электронной среде: теория и практика : монография / Е. Д. Жабко ; Рос. нац. б-ка. Санкт-Петербург, 2006. 387 с.

10. Давидова, І. О. Ринок інформаційних продуктів та послуг : навч. посібник / І. О. Давидова ; М-во культури України, М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ХДАК. Харків : НТМТ, 2012. 157 с.

11. Дригайло С. В. Бібліотечно-інформаційні продукти і послуги для користувачів наукових бібліотек / С. В. Дригайло // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2010. № 4. С. 79–86.

12. Жуйкова М. Н. Інформаційно-бібліографічне обслуговування за допомогою автоматизованих інформаційно-бібліотечних технологій у Рівненській державній обласній бібліотеці / М. Н. Жуйкова // Культура народів Причорномор'я. 2006. № 77. С. 169–171.

13. Горовий В. Процес вдосконалення бібліотечного обслуговування користувачів у контексті впровадження електронних технологій / В. Горовий // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2002. Вип. 8. С. 7-13.

14. Костенко Л. Система ІРБІС в українських бібліотеках / Л. Костенко, О. Жабін // Бібл. вісн. 2010. № 6

15. Бондаренко В. Дистантне інформаційно-аналітичне забезпечення користувачів бібліотек у контексті розвитку національного інформаційного простору в умовах глобалізації / В. Бондаренко // Наук. пр. Нац. б-ки України імені В. І. Вернадського. Київ, 2012. Вип. 33.

16. Петрусенко Т. В. Возможности международного межбиблиотечного абонементa (ММБА) РНБ в условиях новых

технологий [Электронный ресурс] / Т. В. Петрусенко, Т. М. Жарова, Л. Д. Старцева.

17. Глухов В. А. Развитие электронной доставки документов в библиотеках России / В. А. Глухов, О. Л. Лаврик // Библиотечно-информационное обеспечение в области социальных и гуманитарных наук на пороге XXI века : материалы науч. конф., Москва, 26 мая 1998 г. / РАН. ИНИОН. Москва, 1999. С. 129-142.

18. Баркова О. Електронна бібліотека як перспективний засіб організації доставки документів та обслуговування по МБА / О. Баркова // Бібл. вісн. 2002. № 1. С. 47-54.

19. Горовий В. Процес вдосконалення бібліотечного обслуговування користувачів у контексті впровадження електронних технологій / В. Горовий // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2002. Вип. 8. С. 7-13.

20. Электронные документы: создание и использование в публичных библиотеках : справочник / науч. ред. Р. С. Гиляревский, Г. Ф. Гордукалова. – Санкт-Петербург. : Профессия, 2007. 664 с. (Библиотека).

21. Шрайберг Я. Л. Основные положения и принципы разработки автоматизированных библиотечно-информационных систем и сетей : учеб.-практ. пособие / Я. Л. Шрайберг. – Изд. 2-е, испр. и доп. Москва : Либерея, 2001. 104 с. (Приложение к журналу «Библиотека»).

22. Медведєва В. М. Еволюція дистантних форм бібліотечної роботи як спосіб розширення доступу користувачів до бібліотечних фондів (1990–2009) : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 27.00.03 / Медведєва Валентина Миколаївна ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. В. Вернадського. Київ, 2010. 18 с.

23. Ісаєнко О. О. Інноваційні бібліотечні технології інформаційного обслуговування : [монографія] / О. О. Ісаєнко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2011. 157 с.

24. Ісаєнко О. О. Розвиток інноваційних складових технологій інформаційного обслуговування в провідних бібліотеках України / О. О. Ісаєнко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2009. № 2. С. 42-48.
25. Ісаєнко О. О. Розвиток інноваційних технологій документо видачі з фондів провідних бібліотек України / О. О. Ісаєнко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2009. № 4. С. 49-57.
26. Лобузінa К. В. Створення інтегрованого бібліотечного простору: основні проблеми та шляхи вирішення / К. В. Лобузінa // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2012. № 2. С. 34-41.
27. Лобузінa К. Шляхи інтеграції бібліотечної діяльності до онлайнового середовища / К. Лобузінa // Вісн. кн. палати. 2012. № 7. С. 30-34.
28. Лобузінa К. Онлайнові бібліотечні послуги : нові підходи та технології / К. В. Лобузінa // Бібліотекознавство. Документознавство Інформологія. 2011. № 4. С. 30 – 35.
29. Кислюк Л. Удосконалення технологій бібліотечного та довідково-бібліографічного обслуговування бібліотек вищих навчальних закладів у перехідний період / Л. Кислюк // Вісн. Кн. палати. 2011. № 3. С. 38–41.
30. Степанов В. К. Тенденции развития библиографических сервисов библиотек в эпоху цифровых коммуникаций / В. К. Степанов // Науч. и техн. б-ки. 2006. № 3. С. 13-20
31. Елисина Е. Ю. Электронные услуги библиотек / Е. Ю. Елисина. Санкт-Петербург : Профессия, 2012. 303 с.
32. Костильова Л. А. Довідково-інформаційне обслуговування: вплив інформаційних технологій та Інтернету [Електроний ресурс] / Л.А. Костильова // Всеукр. семінар «Бібліографічна діяльність бібліотек у новому інформаційному середовищі», 20-21 жовт. 2011 р., м. Одеса.

33. Автономова Н. Сучасні електронні технології як чинник еволюційних змін інформаційної функції бібліотек / Н. Автономова // Наук. пр. Нац. б-ки України імені В. І. Вернадського. Київ, 2011.

34. Интеграция библиотек в развивающееся информационное общество: что нас ждёт впереди? [Текст] : ежегод. докл. конф. "Крым", 2012 г. / Я. Л. Шрайберг // Науч. и техн. б-ки : ежемес. науч.-практ. журн. для специалистов библиотеч.-информ. и смежн. отраслей . 2013.

35. Пространство современной библиотеки: "реальное" и "виртуальное" [Текст] / В. В. Зверевич // Науч. и техн. б-ки : ежемес. науч.-практ. журн. для специалистов библиотеч.-информ. и смежн. отраслей . 2012.

36. QR-код як інноваційний метод надання інформації.[Текст]/ Г. М. Ткаченко //Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі:матеріали III наук.-практ. Інтернет-конф. м. Харків, 22-29 жовт. 2018 р.

37. Бондаренко В. Мобільні технології у бібліотеці: QR-код / В. Бондаренко // Бібліотечний вісник. 2014. № 6.

38. Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі [Текст] : матеріали II наук.-практ. Інтернет-конф., м. Харків, 24-31 жовт. 2016 р. / М-во охорони здоров'я України, Харк. нац. мед. ун-т. Наук. б-ка ; редкол.: І. В. Киричок, Т. Б. Павленко, Н. Д. Гаєва. Харків : ХНМУ, 2016. 152 с.

39. Трачук Л. Бібліотечний блог як прояв концепції «Бібліотека 2.0» / Л. Трачук // Вісн. Кн. палати. 2012. № 9. С. 1–3. Булахова, Г. І. Соціальні мережі як засіб реклами бібліотечної діяльності / Г. І. Булахова // Адаптація завдань і функцій наукової бібліотеки до вимог розвитку цифрових інформаційних ресурсів : міжнар. наук. конф., м.Київ, 8жовт. 2013 р.

40. Струнгар, В. Бібліотечні проекти в соціальних медіа як джерела бібліотекознавчих досліджень / В. Струнгар // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. 2015. Вип. 41.

41. Соціальні медіа для бібліотек: середовище, ресурс, сервіс [Текст] : матеріали круглого столу, харків, 31 жовт. 2017 р. / М-во охорони здоров'я України, Харків. нац. мед. ун-т. Наук. б-ка ; редкол.: І. В. Киричок, Т. Б. Павленко, Н. Д. Гаєва. - Харків : ХНМУ, 2017. - 100 с. -.

42. Дистанционное библиотечно-информационное обслуживание: каким ему быть? [Текст] / Л. З. Амлинский // Науч. и техн. б-ки : ежемес. науч.-практ. журн. для специалистов библиот.-информ. и смежн. отраслей . - 2012.

43. Електронні бібліотеки в контексті дистантного обслуговування користувачів [Текст] / В. Бондаренко // Вісн. Кн. палати : наук.-практ. журн. . - 2015.

44. Электронная информация, библиотеки и общество: что нам ждать от нового десятилетия информационного века? [Текст] : ежегодн. докл. Конф." Крым". Год 2011 / Я. Л. Шрайберг // Науч. и техн. б-ки : ежемес. науч.-практ. журн. для специалистов библиот.-информ. и смежн. отраслей . - 2012. - **№ 1**. - С. 11-62

45. Блог методиста як інструмент для професійного розвитку бібліотекарів та впровадження бібліотечних інновацій [Текст] / О. Романюк // Бібл. планета. - 2012

46. Библиотечный блог - эффективный канал коммуникации современных библиотек [Текст] / А. О. Фёдоров // Вестн. Библиот. Ассамблеи Евразии : науч.-практ. журн. - 2014. - **№ 2**. - С. 53-57.

47. Вилегжаніна Т. Мобільний комплекс інформаційно-бібліотечного обслуговування / Т. Вилегжаніна // Бібл. планета. 2012. № 2. С. 4-5.

48. Бондаренко В. Дистантне інформаційно-аналітичне забезпечення користувачів бібліотек у контексті розвитку національного інформаційного простору в умовах глобалізації / В. Бондаренко // Наук. пр. Нац. б-ки України імені В. І. Вернадського. – Київ, 2012. Вип. 33. С. 433–442.

49. Бабічева О. Сучасне обслуговування користувачів у бібліотеці вищого навчального закладу / О. Бабічева // Бібл. вісн. 2013. № 3. С. 13-15.
50. Шептуха Л. Онлайнві послуги в бібліотеці / Л. Шептуха // Бібл. форум України. 2013. № 1. С. 20-21.
51. Постельжук О. М. Інформаційно-аналітична діяльність обласних універсальних наукових бібліотек України : основні напрями діяльності і види інформаційної продукції : автореф. дис. ... канд. наук з соц. комунікацій : 27.00.03 / О. М. Постельжук ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2013. 16 с.
52. Віртуальна довідка [Електронний ресурс] // Нац. б-ки НЮУ ім. Ярослава Мудрого: веб-сайт. – Режим доступу: <http://library.nlu.edu.ua/>
53. Вилегжаніна Т. Мобільний комплекс інформаційно-бібліотечного обслуговування / Т. Вилегжаніна // Бібл. планета. 2012. № 2. С. 4-5.
54. Копанєва В. О. Бібліотека як центр збереження інформаційних ресурсів Інтернету : монографія / В. О. Копанєва ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2009. 198 с.
55. Рибальченко О. Використання програмного забезпечення для формування єдиного інформаційного простору в бібліотеці / О. Рибальченко // Бібл. форум України. 2013. № 2. С. 8-10.

